

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym 16 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 25 września 2020 r., sygn. akt VI ACa 349/18,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 września 2020 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo

jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Zdaniem skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: 1) art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. w zakresie ustalenia, czy w przypadku wytoczenia przez powoda powództwa z tego przepisu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego będącego bankowym tytułem egzekucyjnym, sąd orzekający ustalając, iż złożone przez wierzyciela w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenie o istnieniu wierzytelności w określonej wysokości nie odpowiada

rzeczywistości, tj. wierzytelność przysługująca pozwanemu jest niższa, jest uprawniony do modyfikacji tytułu wykonawczego i pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, czy też jest to niemożliwe, gdyż prowadziłoby to do wykreowania nowego tytułu egzekucyjnego o odmiennej treści niż ten, któremu została nadana klauzula wykonalności; 2) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie, w jakim stanowi podstawę do stwierdzenia, że niezwiązanie konsumenta klauzulami, dającymi bankowi uprawnienie do wskazania kursów walut obcych, według których konkretyzowana jest wysokość świadczeń stron w złotych, ma ten skutek, że kredyt indeksowany walutą obcą przekształca się w kredyt złotowy niepodlegający indeksacji, ale dalej oprocentowany tak jak kredyt indeksowany oraz w zakresie, w jakim pozwala na rekonstrukcję woli stron umowy w sytuacji usunięcia z umowy indeksowanej do waluty obcej klauzul jedynie w zakresie odniesienia do stosowania przez bank tabel kursowych w sposób, który będzie respektował wolę obu stron umowy co do istotnych postanowień umowy kredytu oraz uwzględniał charakter, ogólną systematykę i całokształt postanowień umowy z uwzględnieniem interesu konsumenta i dobrych obyczajów także przepisy prawa wspólnotowego, czyli Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszu inwestycyjnego i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE), które podkreśla konieczność stosowania stóp procentowych zgodnych z przypisaną walutą (BMR) i dokonanie rekonstrukcji poprzez sięgnięcie do przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym tj. art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (tekst jedn. Dz. U. z 2022, poz. 282) lub art. 358 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 23 października 2008 r.; 3) art. 69 ust. 2 pkt 4a w zw. z art. 69 ust. 3 i zw. z art. 75b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2022, poz. 2324) oraz w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984) w zakresie, w jakim stanowią podstawę do uznania, że wraz z wejściem w życie powyższej nowelizacji prawa bankowego ustała z mocy prawa abuzywność postanowień bankowych umów kredytów indeksowanych, regulujących przeliczenia międzywalutowe, w szczególności w świetle przyznania

kredytobiorcom na jej mocy uprawnienia do spłaty kredytu bezpośrednio w walucie indeksacyjnej, czym zniósła potrzebę spłaty rat w złotych po przeliczeniu według kursów obowiązujących w banku będącym kredytodawcą, uniezależniając tym samym kredytobiorców od polityki kursowej banku; a w następstwie, w zakresie, w jakim stanowią podstawę do uznania, że wskutek powyższej nowelizacji ustawy prawo bankowe, w razie stwierdzenia abuzywności postanowień indeksacyjnych, kredytobiorcy mogą ewentualnie domagać się od banku innego przeliczenia rat spłaconych według tabel kursowych banków jedynie w okresie od dnia zawarcia umowy do czasu wejścia w życie ustawy antyspreadowej.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, by istniała potrzeba wykładni wskazanych przepisów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że istotą postępowania opartego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. jest wykazanie przez powoda (dłużnika wskazanego w tytule wykonawczym) niewystąpienia zdarzeń, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Dotyczy to także istnienia odpowiedniej struktury zadłużenia. (wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., II CSKP 971/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 października 2022 r., I CSK 3482/22; por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2016 r., II CSK 750/15). Co się zaś tyczy kwestii koncentrujących się wokół problemu dotyczącego abuzywności postanowień umowy i skutków tej abuzywności wskazać należy, że w ostatnim czasie problemy te były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22; wyroki Sądu Najwyższego z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 13 maja 2022 r.: II CSKP 293/22; II CSKP 405/22). Oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17 (OSNC 2019, nr 1, poz. 2)). W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że postanowienia umowy (regulaminu) określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Wyjaśniono, że

niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną. Niedopuszczalne jest zastępowanie wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innym mechanizmem wyliczenia kwoty raty kapitałowo-odsetkowej. Żaden bowiem przepis prawa, w tym art. 385¹ i art. 358 § 2 k.c., nie daje podstaw do zastąpienia klauzuli abuzywnej innym postanowieniem. Uzupełnienie luk po wyeliminowaniu takiej klauzuli stanowiłoby bowiem zbyt daleko idącą modyfikację umowy w celu ratowania sytuacji prawnej przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienie umowne. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 maja 2022 r., I CSK 2314/22 i wskazane tam orzeczenia). W istocie skarżący pod pozorem potrzeby wykładni powołanych przepisów kwestionuje rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji, który zgodził się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że niemożność waloryzacji spłacanych rat kredytu sprawia, że błędne okazało się wyliczenie zadłużenia powoda, wskazane z bankowym tytule egzekucyjnym, dzieląc jedynie zarzut apelacji o naruszeniu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez pozbawienie wykonalności tytułu w całości w sytuacji, gdy w wyniku wszczętej w oparciu o ten tytuł egzekucji doszło już wcześniej do wyegzekwowania części objętej nim należności. Nie ma zatem argumentów jurystycznych przemawiających za potrzebą wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w sformułowanych przez skarżącego kwestiach.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

